

Aan het College Burgemeester en Wethouders van Enschede

Enschede 1 september 2023

Betreft: Aanvraag monumentenstatus Macandra

Geacht College

De Erfgoedvereniging Heemschut verzoekt het Gemeentebestuur van Enschede de voormalige zuster flat Macandra aan de Emmastraat op de Gemeentelijke Monumentenlijst te plaatsen als landelijk toonaangevend voorbeeld van woningbouw in de Brute Architectuur.

Kortgeleden is er een lijvig boek uitgekomen over de zogenaamde Brute Architectuur in Nederland. Bruut, atlas van het brutalisme in Nederland is het boek getiteld. Voor het eerst wordt hierin geïnventariseerd en beschreven wat deze architectuurstroming voor het aanzien van Nederland heeft betekend. Veel van de gebouwen werden later verguisd door het dwingende karakter ervan. Het sloot niet aan bij de opvatting, die veel Nederlanders bij de door hen gewaardeerde leefomgeving hebben. Sterker, de gebouwen grepen soms wreed in in het van oudsher kleinschalige profiel van de meeste Nederlandse steden.

Het boek geeft daarentegen belangrijke werken weer, die velen zonder het te weten toch op het netvlies hebben staan. En toch vaak ook in positieve zin als markante bouwwerken.

De landelijk top 20 meest gewaardeerde exemplaren worden apart naar voren gehaald. Het gebouw Cubicus van architect Leo Heijdenrijk op het UT terrein in Enschede, behaalt met vier sterren, ondanks dat het gedeeltelijk is afgebrand, toch een 17e plek.

In de verdere beschrijving komt Oost-Nederland er bekaaid vanaf. Maar Enschede blijkt naast een ander in het oog springend gebouw op het UT terrein, De Hogenkamp van Sam van Embden (3 sterren) en de voormalige slagerij aan de Heutinkstraat van Nico Zantinge (niet speciaal gewaardeerd) nog een 4 sterren gebouw te bezitten; het voormalige zusterhuis Macandra (1971) van architect Hans Sluijmer (later IAA Architecten) in het Volkspark.

Dit gebouw heeft over het algemeen weinig waardering bij de bevolking geoogst. Zeker ook, doordat het onderdeel vormde van de rigoureuze verkeerstechnische ingreep die in de 70er jaren was voorzien om de Westelijke Invalsweg (Westerval) door te trekken door het Volkspark naar de M.H.Tromplaan.

Macandra moest, zoals men stedenbouwkundig in die tijd dacht, de toegang tot Enschede met een hoog element markeren. De rigoureuze ingreep in het Volkspark werd door het toenmalig linkse programcollege afgeblazen. Het maakte de weg vrij voor aanpassingen en uitbreiding van Het Volkspark. De geschiedenis van Macandra is daarmee onlosmakelijk verbonden met die van het nu 150 jaar bestaande Volkspark.

Lange tijd heeft het gebouw er een beetje verloren bij gestaan. Zeker toen het ook haar oorspronkelijke functie van zusterflat verloren had. Het kwam er nogal verwaarloosd uit te zien. Door de ligging in het groen viel dat echter niet zo op.

Een noodzakelijke opwaardering cq verduurzaming is dus beslist noodzakelijk. De huidige plannen laten echter weinig ontzag zien voor de stoere kwaliteit van de beton architectuur van het door Hans Sluijmer ontworpen gebouw.

Echter nu er een herwaardering van deze ook wel brute architectuur plaats heeft en het gebouw door de (zelfbenoemde) jury met maar liefst 4 sterren wordt gewaardeerd, zou een heroverweging van de aanpak op zijn plaats zijn. Het boek BRUUT, waarin Macandra met grote waardering beschreven wordt, geeft aan, dat al in 2022 het eerste deel aangepast zou zijn en betuigt daarover haar spijt.

Echter een recente foto laat zien, dat er nog geen enkel concreet zicht is, dat de verbouw op korte termijn zal plaatsvinden. In onze optiek alle reden om het plan vanwege voortschrijdend inzicht alsnog te heroverwegen.

De herwaardering van het gebouw met als achtergrond de ontstaansgeschiedenis ervan zal Enschede in staat stellen blijvend een markant monument aan haar bouwhistorie toe te voegen. Daarbij ook de viering van 150 jaar Volkspark op het oog hebbend.

Heemschut Overijssel wil dit onderstrepen door de monumentenstatus voor het gebouw Macandra, Emmastraat 210 in Enschede aan te vragen.

Met vriendelijke groet

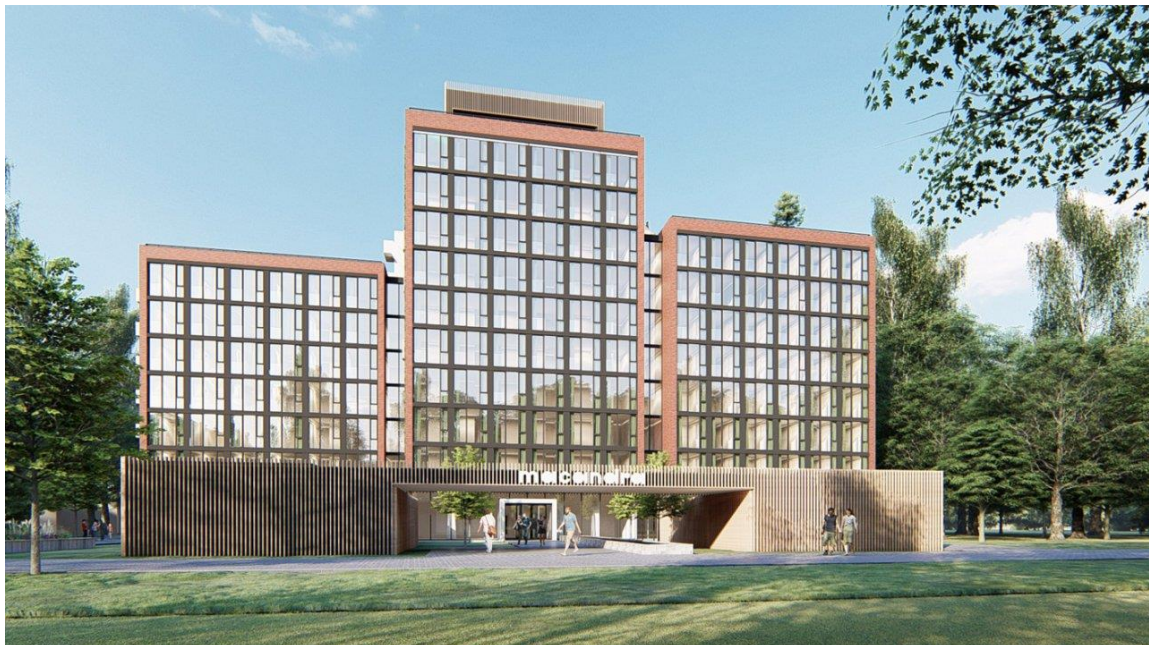
A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tiem van Dalen', with a long horizontal line extending from the end of the signature.

Tiem van Dalen
Voorzitter van de Provinciale Commissie Overijssel (PCO)
Erfgoedvereniging Heemschut

Correspondentie:
Jan Astrego
Lid PCO
Javastraat 26
7512 ZJ
astrego@kpnmail.nl
06-13005346

Macandra 10-08-2023

Macandra zoals het volgens de plannen uit zou moeten komen te zien

De oorspronkelijke doortrekking van de Westerval met de locatie Macandra als markant stedenbouwkundig accent

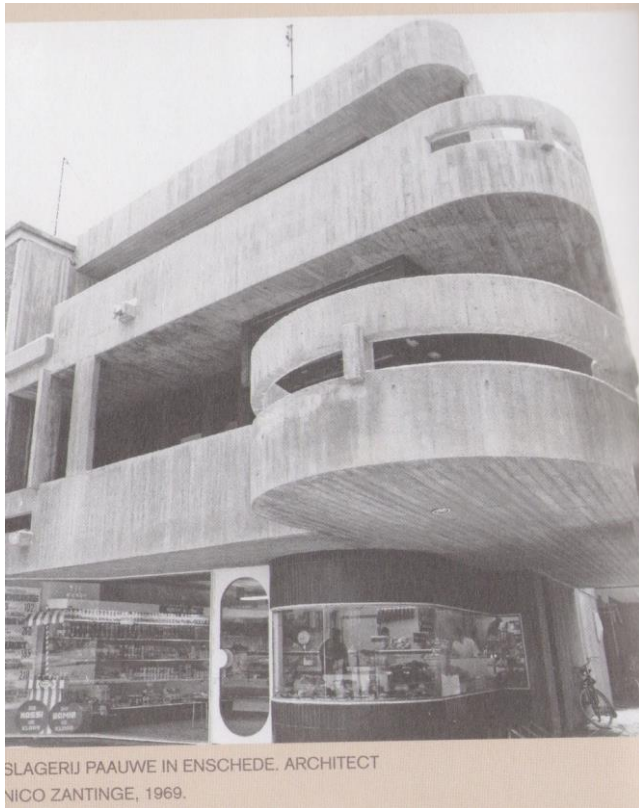
Vernieuwing Volkspark

Het gebouw Cubicus van Leo Heijdenrijk op de UT

De Hogenkamp, studeermachine in het groen. Nu UT hotel

SLAGERIJ PAAUWE IN ENSCHEDE. ARCHITECT
NICO ZANTINGE, 1969.

De slagerij, van Nico Zantinge zoals het oorspronkelijk 'brut' uitzag